

סוטה מה

עניין: מאין היו מודדין – מטיבורו או מחוטמו

מהר"ל חידושי אגדות

ויש לך לדעת כי דעת ת"ק שאמר כי האדם נברא ראשו תחלה, ג"כ טעם שלו, כי מה שהוא דומה באדם כמו השורש באילן ראוי שיהיה התחלה, רק שסובר כי הראש דומה כמו עיקר ושורש, ולכך הראש הוא התחלה, שהראש הוא כמו שורש ועיקר, וכן הוא דומה בצורתו ובתארו, כי האדם הוא עץ השדה רק שהוא אילן הפוך, ודבר זה בארנו במקומות הרבה מאוד, כי ראוי שיהיה האדם עץ הפוך, כי האדם צומח מלמעלה ונשמתו באה מלמעלה, ולכך השורש פונה למעלה ממקום שבא, ולכך הראש הוא אחד כמו השורש שהוא אחד, וידיו ורגליו הם הענפים שהם הולכים אילך ואילך, ולפיכך התחלת היצירה של הולד הוא מן הראש, ואבא שאול סובר כי השורש והעיקר הוא באמצע ולכך התחלת יצירת

מטיבורו וכו'. פי', ר"א (מ"ה ע"א). מאין היו מודדין הולך אחר הגוף, וסבר רבי אליעזר אומר מטיבורו כי התחלת הגוף הוא רבי עקיבא אומר מחוטמו. הטבור לפי שהוא באמצע הגוף, והתחלה בכל דבר עיקר, לכך אמר שיש למדוד מן הטבור, כי הגוף נושא את הנפש והטבור הוא התחלת הגוף, ולפיכך המדידה מן הטבור. ור"ע סובר כי אע"ג שהגוף התחלתו הוא הטבור, אבל אצל רוח חיים עיקר באפיו, כדכתיב (בראשית ז') כל אשר נשמת רוח חיים באפיו, ולכן משם יש למדוד.

מהיכן הולד נוצר וכו'. (שם). מהיכן הולד נוצר סברת ת"ק מפני כי מראשו וכו' אבא שאול אומר נקרא ראש והוא התחלת האדם, שלכך נקרא ראש, והראש הוא שורש

האדם. ודעת אבא שאול שהטבור שהוא באמצע גוף האדם יותר ראוי להתחלה, ודבר זה הארכנו מאוד בחבור גבורת ה' כי האמצע הוא התחלה ע"ש ותמצא מבואר. ואמר רביה לדבריו כי העיקר של אילן הוא התחלה אל האילן, והוא באמצע אילן ומוציא ענפים לכל צד, הרי כי האמצע יותר ראוי להתחלה, ולפיכך טבור האדם שהוא באמצע הוא ג"כ התחלה, וממנו נוצר ומשלח שרשיו אילך ואילך, דומה אל עיקר האילן שמשלח ענפיו שרשיו לכל צד אילך ואילך, ואין כאן מקום להאריך איך האמצע הוא ראש וראשון לשאר החלקים.

נפש החיים שער א' פי"ד

ואלו השלשה בחינות מעשה דבור מחשבה, הן כלל הבחינות פנימיות של האדם, שהם השלשה בחינות נפש רוח נשמה.

כי המעשה - הוא מבחינת הנפש, כמו שכתוב (במדבר טו, ל): "והנפש אשר תעשה" "הנפשות העושות" (ויקרא יח, כט), והרבה כיוצא. "כי הדם הוא הנפש" (דברים יב, כג), שהנפש שורה ומתלבש בדם האדם, ולכן עיקר משכנה בכבד, שהוא כולו דם, ומרוצת הדם בכל פרטי חלקי האברים, כלי המעשה, הוא הנותן להם חיות התנועה וההתעוררות, שיוכלו לפעול ולעשות את אשר בכחם. ואם יומנע מרוצת הדם מאבר אחד, אותו האבר מתיבש ואין בו שום תנועה לעשות שום דבר, והוא אבר מת.

והדבור - הוא מבחינת הרוח, כמו שכתוב (ש"ב כ"ג ב): "רוח ה' דבר בי", "וברוח שפתי" (ישעיה י"א ד), וכמו שתרגם אונקלוס על פסוק (בראשית ב' ז): "ויהי האדם לנפש חיה", - לרוח ממללא. וכן נראה לעין, שבכל דבור שהאדם מוציא מפיו, יוצא רוח והבל מהפה, ומשכן הרוח עיקרו הוא בלב, כי רוח והבל הדבור, עיקרו וראשיתו הוא עולה מהלב.

ומחשבה - היא בחינת הנשמה, שהיא המלמדת לאדם דעה ובינה בתורה הקדושה, לכן עיקר משכנה הוא במח, כלי המחשבה, והיא הבחינה העליונה שבהם.

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMIPORTAL

KOLHALUSHON